کورتەیێك لە ژیان نامەی مامۆستا شێخ عزەدین حوسێنی بە پێنووسی مامۆستا سەید جەلال حسینی

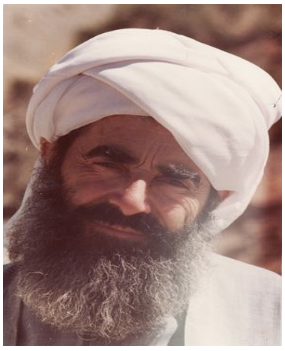

مامۆستا شێخ عیزەدین کوڕی سەید ساڵح برای دایك و باوکی من لە ٢٩ هەمی رەمەزانی ١٣٤٠ ی کۆچی مانگی، لە شاری بانە لە دایك بووە، یەکەم منداڵی دایکمانە. دوای گەیشتن بە ٥ – ٦ ساڵی دەست دەکا بە خوێندنی قورئانی پیرۆز و کتێبە ووردە فارسیە سەرەتاییەکانی ئەو دەم کە باو بوون، هەروا گوڵستان و بوستان و ئەحمەدیی شێخ مەعروف و تصریفی زەنجانی و یەك دوو کتێبی تر، تا لە ماڵەوە بوو زۆری ئیشتیا لە خوێندنی علومی عەرەبی نەبوو، باوکی رەحمەتیشمحەزی دەکرد هەموو کوڕەکانی ئەو ڕێگە بگرن کە ئەو لەسەریەتی، هەر بۆیە ساڵی ١٣١٧ ی کۆچی خۆری ٧ رۆژی مابوو بۆ رەمەزان، ناردی بۆ سیسێر لە گەوورکی سەردەشت کە خوالێخۆش بوو مەلا سەید حسێنی واژەیی لەوێ مودەڕیس بوو، لەلای خوا لێ خۆش بوو مەلا رەشیدی تەرەغەیی کە دەرس خوێنی لای مامۆستای گەورە بوو دەست دەکا بە عەوامیلی مەنزوومەی شێخ مەعروفی نۆدێیی لە عیلمی نەحو دا، دوای عەوامل دەست دەکا بە کتێبی ئیزهار ئەویش زوو دەخوێنێ، ئەمجار دەست دەکا بە کافیە، بەشێکی لای مەلا رەشید و باقیەکەی لای مامۆستا مەلا سەید حوسێن دەخوێنی، ئەو کتێبانە هەموو لەبەر دەکا و زوو پێش رەفیقەکانی دەکەوێتەوە پاشان تەسریفی مەلا عەلی شنۆیی لەلای مامۆستا مەلا سەید حوسێن دەخوێنێ، بۆ رەمەزانی ساڵی ١٣١٨ هاتەوە ماڵ و باوکم لە رەمەزان دا دوو کتێبی وچع و استعارەی پێ گووت و ئەوی خوێندبووی لە ساڵی پێشوودا هەمووی بە باشی دەزانی، وابوو کە باوکی بەڕێزم وەك گوڵ پێی گەش دەبووەوە، دوای رەمەزان رۆیشتەوە سیسێر بۆ درێژەدان بە خوێندن، کتێبەکانی سیوگی و سەید عەبداللّە سەرف و موقەدیماتی مەنتیق و ئادابی گەلەنبەوی و حاشیەی عبداللّە یەزدی لە خزمەت مامۆستا مەلا سەید حسێن دا دەخوێنێ. پاییزی ١٣١٩ی کۆچی خۆری، بە دیدەن هاتەوە، باوکم بەسەردا نەخۆش کەوت لە شەشەلانی ١٣٥٩ خەزەڵوەری ١٣١٩ی کۆچی خۆری دا، کۆچی دوایی کرد. مامۆستا دوای ماوەیێك گەڕاوە بۆ سیسێر درێژەی بە خوێندن دا، منیش لە خزمەت دایکم دابووم، لەگەڵ خوشکی شەش سالانە و برای تازە لەدایك بوو دا، نە دایکم دەیویست جەنابی مامۆستا شێخ عێزەدین دەست لە خوێندن هەڵگرێ و نە مامۆستا شێخ عێزەدینیش ئامادەبوو دەست لە خوێندن هەڵگرێ. راستە باوکی بەڕێز و خاوەن ئیحترامیمان نەمابوو، بەلام دایکی بە شەخسیەتمان گەورەیی ماڵەکەی راگرتبوو خەڵکی شار و خزمان و دۆستان تەماشا ئەو ماڵەیان بە ماڵەکەی جاران دەکرد، چوونکە باوکی خوا پەرەست و زانامان ئەوەندە خاوەن تەقواو خوو رەوشتی ئیسلامی و بەجێ بوو ئێستاش خەڵك ئەو خانووەی کە ئەو تێیدا ژیابوو بە پیرۆز دەزانن .

خەرمانانی ساڵی ١٣٢٠ی کۆچی خۆری، ١٩٤١ی زایینی، هاو پەیمانان هاتنە ئێرانەوە، دەسەلاتی ستەمگەری رەزا شایان لەسەر شانی خەڵك بەتایبەت کوردستان لابرد، لەگەڵ ئەوەدا کە ئەو ساڵە بەلای ئیقلیمی (سن (دەغڵ و دانی کوردستانی گەرمێن و بانە و مەریوانی نەهێشت و قاتیی خستە وەلات، بەلام خەڵك لە خۆشی رووخانی رەزا شاو ئازاد بوونی بەرگی کوردی و نەمانی ستەمی ژاندارم، وایان دەزانی کە لەسەر تەختی شایەتین. بەگزادە تەبعیدەکان لە تارانەوە گەرانەوە کوردستان، حەسەن خانی نەمەشیر کە دۆستی لەمێژینەی باوکم بوو گەڕاوە بانە، مامۆستا شێخ عێزەدین لەبەر خوێند لەماڵ نەبوو کە لەلایەن ماڵەوە بچێ بۆ بەخێرهاتنەوەی حەسەن خان، دایکی رەحمەتیم رەسوڵ ئاغای دراوسێمانی بانگ کرد نامەی بەخێر هاتنەوەی بۆ حەسەن خان بەناوی دایکمەوە نووسی، بۆ ئەوە ماڵەکە دوای فەوتی باوکم هیچ کەمایەسیی پێوە نەبیندرێ.

لەو ئاڵ و گۆڕەش دا نە مامۆستا شێخ عێزەدین خوێندنەکەی بەجێ هێشت و نەدایکم ڕازی بوو خوێندنی دواخا، زستانی ١٣١٩ و بەهار و هاوینی ١٣٢٠ مامۆستا شێخ عێزەدین لە خوێندن بوو لە دواییەکانی خەرمانانی ١٣٢٠ دا هاتەوە ماڵ. دوای مانگی رەمەزان بەرەو سیسێر گەڕاوە و چۆوە وە بۆ خوێندن و منیش لەگەڵی چووم بۆ فەقێیەتی، دایکم و دوو منداڵەکە و ئافرەتێك کە لە منداڵیەوە لە ماڵمان دابوو، مانەوە. زستانی ١٣٢٠ دایکم نەخۆش کەوت، ناردی بەدوای مامۆستادا گەڕاوە ماڵەوە، ئەودەم مختصری شەرحی تلخیصی دەخوێند، چەند مانگێك خوێندنی دوا کەوت، ئافرەتێکی مارە کراوی بوو دایکم دەیەویس بۆی بگوێزێتەوە تا خۆی ماوە چاوی بەسەریانمەوە بێ، بەرگی بووکێنی بۆ هەڵدەگرن، بەلام ئیرادەی پەروەردگار پێچەوانەی بەرنامەی بەندەکان دەبێ، دایکم لە ناوەڕاستی خاکەلێوە ١٣٢١ی کۆچی خۆری دا، کۆچی دوایی دەکا. ماڵ بێ سەرپەرست و دوو منداڵی حەوت سالانە و دوو سالانە بێ داشدار دەبن. چاوەڕوان دەکرا کە مامۆستا شێخ عێزەدین دانیشێ و مارە کراوەکەی بگوێزێتەوە و بە خوێندن تەواو نەکردوویی ببێ بە مەلا، بەلام ئەو مامۆستا شێخ عێزەدینەی کە یەك رۆژەی دوو رۆژە بوو لە خوێندن دا خۆیشی و خەڵکیش بە کەم وێنەیان دەدی لە بیر و لێهاتوویی دا، پێی حەیف بوو کە زانا نەبێ و بە کۆلکە مەلا دانیشێ. لەبۆ پرسەی دایکم شێخ عەلی مام و خزمان لەشارباژێڕەوە هاتن، کۆبوونەوەیێك لەڕیش سپی و پیاو ماقوڵی گەرەك لە ماڵی ئێمە دەگیرێ بۆ ئەوە چی بە چاك دەزانن کە مامۆستا شێخ عێزەدین بیکا، وەستا کەریمی خەیات کە لە هەمووان پیرتر دەبێ سەری قسەی دەدرێتێ، وەستا کەریم دەڵێ کە مەلا ساڵحی واعیز مەلای مزگەوتی ووسو ئاغا فەوتی کرد مێزەرەکەی ئەومان لەسەر مەلا

حەسەنی کوڕی دانا و کردمانە مەلا، ئەمیش مێزەرەکە شێخی رەحمەتی سەر ئەخەین و دەیکەینە مەلا، کە وەستا کەریم نەزەری خۆی دەڵێ روو لە کاکم دەکەن کە تۆ رات چیە؟ مامۆستا دەفەرمووێ: ئەمن نامەوێ دەست لە خوێندن هەڵگرم، دەمەوێ درێژە بە خوێندنم بدەم و زانستم زۆر بێ نەك كۆلكە مەلا بم، زۆران نەزەری ئەو پەسەند دەکەن بەر لە هەمووان میرزا نەسرولڵای تەوەکولی بەگەرم تەئیدی نەزەرەکەی دەکا. ئەمجار دەمێنێتەوە سەر مەسەلەی منداڵەکان، مامە عەلیم و خزمان دادەنیشن لەسەر ئەو مەسەلە قسە دەکەن هەموو پێشنیار دەکەن کە ئێمە منداڵەکان بەخێو دەکەین، دوو خاڵمان کە لەوێ دەبن دەنگ ناکەن، پاشان مامۆستا روو دەکاتە خاڵی دووهەم شێخ مارف دەڵێ خاڵە مارف بتەوێن یا نەتەوێن من ئەو خوشك و برایەم بەتۆ دەسپێرم. خاڵە مارفی رەحمەتی دەڵێ: چوونکە من خزمی بەرێ بووم و لەمن لە پێشتری لێ بوون بۆیە پێشنیاری بەخێو کردنیانم نەکرد، بەسەر چاو زۆر مەمنوونم کە ئەو ئەرکە بەمن دەسپێرێ. بەڵێ منداڵەکان درانە دەست خاڵم، ماوەی نزیك حەوت ساڵ لە تەنگانە و گرانیی جەنگی دووهەمی جیهانی و شۆڕ و شۆڕی حەمە رەشید خان و سووتاندنی شاری بانە و ئاوارەبوونی خەڵکی شار و دێ و ئاوارەبوونی خاڵم بۆ شارباژێر، ئەو دوو منداڵەی بۆ ئێمە بەخێوکرد، تا ساڵی ١٣٢٧ کە مامۆستا لە کانی رەشی بۆکان بوو بە مەلا و ماڵی دانا، پاییزێ چووم بە دوایاندا، هێنامنەوە خودا جەزای بەخێری خاڵم و خێزانی بداتەوە .ئەلێرەدا حەقە هەر خاوەن ئینسافێك لە هەڵوێستی مامۆستا شێخ عێزەدین وورد ببێتەوە کە چەندە عیلم و زانست دۆست بووە، زەماوەندی نزیکی بەجێ هێشت، دەستی لە درێژەدان بە خوێندن هەڵنەگرت و هەر وا وورد بێتەوە کە چۆن لەناو هەموو خزم و کەسان دا خاڵی هەڵبژارد چوونکە بەزۆری خاڵ بە رەحمترن لە کەس و کاری تر، ئەمجار خێزانی شێخ مارفی خاڵم لەگەڵ دایکم دا لە کۆنەوە دۆست و هاو ماڵ بوون،وەك خوشك وابوون، جوێ لەوە، ئافرەتێکی زۆر خودا پەرەست بوو بۆیە خاڵی چکۆلەی پەسەند کرد .

منداڵ دامەزران و مامۆستا شێخ عێزەدین و من لە خزمەتی دا درێژەمان بە خوێندن دا ئەو زۆر چاك خەریك بوو، من وا تێنەدەکۆشام، مامۆستا شێخ عێزەدین لە ناوڕاستی هاوینی ١٣٢١ دا ماوەیێك چووە حەمامیانی بۆکان دوایی گەڕاوە سیسێر، زستانی ٢١ و بەهاری ٢٢ لە سیسێر بوو، دوایی هاتە نەمەشیر لە بانە لە خزمەت خوالێخۆش بوو مەلا ئەحمەدی نەمەشیر برازای شێخ مەلا عەلی دا شەرحی عەقاییدی نەسەفیی خوێند لەگەڵ حەواشیی خەیالی و عبدالحکیم، مامۆستا مەلا ئەحمەد ئینسانێکی زۆر زانا و زرینگ بوو زۆری ڕێز بۆ مامۆستا شێخ عێزەدین دادەنا، هەروا کوڕانی حەسەن خانی نەمەشیر و خەڵکی دەوروبە بەقەدەر مەلایێکی مودەڕیس ئیحترامیان لە مامۆستا شێخ عێزەدین دەگرت بەڕاستی هەرکەس ماوەیێکی کەمیش لەگەڵی بوایە، تێدەگەیشت کە شەخسیەتێکی چەند بەرز و زانایە و خاوەنی ویقار و شەخسیەتە. حاجی هەباس ئاغای پشدەری کە خزمایەتی و دۆستایەتیی لەگەڵ تایەفەی ئەحمەدی هەبوو و پیاوێکی ئەهلی جومعە و جەماعەت و محبی عولەما بوو بە سەفەر هاتە نەمەشیر بۆ دیدەنی خزمان، ئێوارێ بەر لە نوێژی شێوان هات بۆلای مزگەوت بۆ جەماعەتی شەوان ئێستا بانگ نەگوترابوو لەسەر خواجە نشینەکانی مزگەوت لەگەڵ مامۆستا شێخ عێزەدین کەوتنە قسە لەو ماوە کەمە یەك کەوتنە دا وەهای مامۆستا شێخ عێزەدین بەر دڵ کەوتبوو دوای گەڕانەوەی بۆ دیوەخان ناردبووی بەشوێن مامۆستا شێخ عێزەدین دا تا لەگەڵی دانیشێ و زیاتری قسە لەگەڵ بکا.

پاییزی ١٣٢٣ کە بانە سووتا و زۆرینەی خەڵکی بانە ئاوارە بوون مامۆستا شێخ عێزەدین چووە حەمامیان خزمەت مامۆستا مەلا عەلی وەڵزی، لەوێ بورهانی گەلەمبەوی لە مەنتیق و جمع الجوامع لە ئوسول الفقە و شەرحی تهـــذیب الکلام لە فەلسەفە و عەقاید دا و تەشریح الافلاك و ئەشکال التاسیس لە هەندەسەی دا خوێند، بەهاری ١٣٢٥ چووە مهاباد بۆ خزمەت مامۆستا مەلا حسێن مەجدی لەوێ شەرحی سەید شەریفی جورجانی لەسەر مەواقیفی قازی عچدی لە حیکمەت و کەلام دا، خوێند. پێنج مانگێك لەوێ ماوە دوایی هاتەوە حەمامیان، زۆرتری وەختی بە موتالای تەفسیری قازی بیچاوی دەگوزەراند، هەروا حازری دەرسی رەفیقەکانی دەبوو هێندێك رفیقی عیلم دۆست داوایان لێدەکرد لەگەڵیان بە کتێبە خوێندراوەکانیان دا بچێتەوە، بەوپەری نەجابەت و بێ دەماریەوە یارمەتی دەدان. پاییزێ ١٣٢٦ هاتە سەر ئەوە کە بچێتە بالك بۆ خزمەت مامۆستا مەلا باقر لەوێ دەست دەکا بە موختەسەری مونتەها لە اصول الفقە دا بە شەرحی قازی عچدە و لەگەڵ حاشیەی دوو عەللامە سەعدی تەفتازانی و سەید شەریفی جورجانی، رۆژی نزیك بە بیست پەڕ موتالا دەکا بەیانی بۆ مامۆستای دەخوێنێتەوە لە کەم جێگەی پرسیار لە مامۆستا دەکا بە ماوەیێکی کەم ئەو کتێبە گەورە تەواو دەکا دوایی دەست دەکا بە نیهایە لە فیقە دا، مامۆستا مەلا باقر فەرمووبووی ئەمە فەقێ نیە، ئەمە دەڵەی چەند ساڵ تەدریسی کردوە. مامۆستا شێخ عێزەدین لەوەختی خوێندن و لەوەختی تەدریس و موتالادا خاوەنی نەزە و تێفکرینی تایبەتی خۆی بووە مەبەستە عیلمیەکانی بە تەقلید و دوا کەوتن وەرنەگرتووە و خۆی خاوەن نەزەر بووە تیایاندا .

بەهاری ١٣٢٧ عەرزی مامۆستا دەکا کە من زۆر لە خزمەت مامۆستا مەلا عەلی وەڵزی دا خوێندوومە، حەز دەکەم ئیجازەی عیلمی ڕەسمی لە خزمەت ئەودا وەرگرم، مامۆستا مەلا باقریش پێی خۆش دەبێ و بۆخۆشی ئیجازە نامەیێکی بەبێ مەراسیم بۆ دەنووسێ دوایە هاتەوە بەرەو موکریان بۆ حەمامیان، لەوێ ئیجازەی ڕەسمی لە خزمەت مامۆستا مەلا عەلی دا وەرگرت. مامۆستا شێخ عێزەدین لە بەحس و مونازەرەدا زۆر لەسەرخۆ بوو زۆر نەجیب دەدوا، هیچ کات لەباس دا تووڕە نەدەبوو، لەگەڵ ئەوەدا کە نەمدیوە لە باسی عیلمی دا لەگەڵ هیچ کەس سەرکەوتوو نەبێ، واش بەهیچ جۆرێك شانازی و فەخری نەدەکرد بەسەر لایەنی بەرامبەر دا، هیچ کات نەیدەویست کەسێك

بشکێنێ، هیچ وەخت قرە و هەرای لەگەڵ رەفیق نەدەبوو، جارێك سەری داخستبوو موتالای دەکرد لە بەر لامپا لە حەمامیان، یەکێك لە رەفیقەکانی لەسەر شتێکی زۆر کەم بایەخ توند و ناخۆش دوا، مامۆستا هیچ جوابی نەداوە و سەری حەوا نەدا، رەفیقەکەی خەجاڵەتی کێشا و باوەشی بەسەری دا کرد و ماچی کرد، ووتی: شێخ گیان غەڵەتم کرد لێم ببوورە. مامۆستا شێخ عێزەدین کە فەقێ بوو بە ئەندازەی مەلایێکی مودەریس ئیحترامی بوو لەلای هاورێیان و خەڵکی ئەو ئاوایی و شارەی کە لێی دەخوێند، تایەفەی ئیلخانیەکان و موهتەدیەکان، ئەوپەڕی رێزیان لێ دەگرت. بەرخورد نەجیب و زمان بەئەدەب و بێ دەمار و دوور بوو لە هەموو کردەوەیێکی نەشیا و و شەرماوی. دوای وەرگرتنی ئیجازە، لە کانیەڕەشی ڕۆژئاوای بۆکان، بوو بە مەلا و مودەریس و لەوێش لە بنەماڵەیێکی موحتەرەم لە سەیدەکانی ماوەڵۆیی ژنی خواست و ماڵی دانا. کانیە رەش دێیێکی خۆش و کوێستان و ئاوەدان بوو، هەرچەند زۆرینەی خەڵکەکەی دەوڵەمەند بوون، بەلام مامۆستا نەدار بوو، لەگەڵ نەداری دا زۆر بەگەرمی تەدریس و ڕێ نوێنیی خەڵکی دەکرد، هیچ کات دەردە دڵی لە نەداری خۆی نەدەکرد. بە عیزەتی نەفس و بەوپەڕی هیممەتەوە دەیگوزەراند، چوار ساڵ لەوێ بوو بەهاری ١٣٣١ ماڵی لەوێ رۆیی چووە گۆلێ لە چۆمی مەجید خان لە گۆلێ هەر ئەرکی تەدریسی لە ئەستۆ بوو، ئیمامێکی کە زوو بوی هەر لەسەر کاری خۆی ماوە .

ئیسلاح خوازیی دوکتور موسەدیق لە ئارادا بوو جوتیارەکانی موکریان بە هاندانی حیزبی توودە کەوتنە پێك هێنانی تەشکیلاتی موبارەزە، مامۆستا شێخ عێزەدین پشتیوانی و هاوکاری کردن .کە کودتای سەرلەشکر زاهیدی کرا بۆ هێنانەوەی شا، ئیسلاح خواز کەوتنە بەر هێرش و دەرەبەگەکانی موکریان یەك دەست خۆ کەوتن دژی جوتیاران، ئاغاکانی تایەفەی باپیر ئاغا جوتیارێك بەناوی حسێنی عەلی زێنیان لە دێی "گۆلێ" کوشت و ئیستاش کەس تەرمەکەی نەدیەوە، بەوە دێی گۆلێ شێوا. لە بەهاری ١٣٣٢ دا مامۆستا شێخ عێزەدین چووە قارەوا لە نزیك بۆکان کە ئاغای دێکە حەسەن خانی کوڕی اعقام الملك بوو، ئەویش و خەڵکی ئەو ناوچە ئەوپەڕی ڕێز و ئیحترامیان لێ دەگرت .

ساڵی ١٣٣٧، چووە مهاباد لە مزگەوتی حاجی سەید بایەزید بوو بە ئیمام و مودەریس، جەنابی مامۆستا لە مهاباد بەهۆی ئەوەوە کە عالمێکی ئایینی و روناکبیر بوو و خاوەن عیززەتی نەفس بوو و بە دڵی دەوڵەت و دەزگای سازمانی ئەمنیەت نەبوو، رۆژ لەدوای رۆژ ئیحترامی زیادی دەکرد و ناوبانگی زیاتر دەرۆیی، بەتایبەت کە مەدرەسەی علومی دینی دامەزرا فەقێکانی مەدرەسە هەموو وەك پەروانە بەدەوری مامۆستاوە. بەهۆی ئەوەوە کە خەڵکی ئازادیخواز و چینی خوێندەوار زۆریان ڕێز لە مامۆستا دەگرت، جەماعەتێك لە کەسانی ناپاك گوزارشی زۆریان لەسەر مامۆستا کەڵەکە کردبوو تا وای لێهات کە لەگەڵ گیرانی ژمارەیێکی زۆر لە خەڵك، مامۆستاش گیراو برا بۆ پادگانی جەڵدیان، بەلام خەڵکی مهاباد بێ ئەندازە دڵ مەند بوون و بڕیاری تەزاهوراتیان بوو، خەڵکی مهاباد گوتووبوویان کە مەلا شێخ عێزەدین بگرن، پێغەمبەریش دەگرن .لەوێ تیمسار ئوەیسی کە چاوی پێی دەکەوێ و بەرخوردی لەگەڵ دەکا شەرم دەکا لەوە کەڕایگرێ و دوای هێندێك پرسیار شەوێ دەیبەنەوە ماڵی خۆی، هەرچەند ئێستاش کەسانی ناپاك مامۆستا تۆمەتباردەکەن لەوەدا کە زوو ئازاد کراوە و گەڕاوەتەوە ماڵی خۆی، بەلام رەفتاری مامۆستا لە درێژایی تەمەنی دا تۆمەتی ناپاکان پوچەڵ دەکاتەوە، حەقیقەت شتێکە کە درۆ نایشارێتەوە .کەسی تریش بووە کە گیراوە لەگەڵ خەڵك و کەسایەتیەکی ناسراویش نەبووە ئەودەم و پێگەی جەماوەریشی نەبووە، دوای هەشت ڕۆژ ئازاد کراوە، رەفیقان داوایان لێکردووە کە روونی بکاتەوە بۆچی ئازاد کراوە زیاد لە هەموو کەس، جوابی نەداونەوە روونی بکاتەوە و رۆیشتووە، ئێمە تۆمەتی پێ ناکەین کە خائین بووە، چوونکە دواییەکانی ژیانی دڵسۆزانە کاری کردووە.

مامۆستا شێخ عێزەدین بەهۆی ئەخلاق و رەفتاری جوان و بەهۆی دووری لە دەوڵەت و نزیکی لەلای رووناکبیران و شۆڕشگێڕان پێی نەچوو لەهەموو موکریان دا بوو بە یەکەم شەخسیەت، دیارە مامۆستا مەلا حسێن مەجدی خودا لێی خۆش بێ کە مامۆستای ئەو بوو، بە گەورە مەلای ناوچە دەناسرا، بەلام، لەلای رووناکبیران و چینی گەنج و شۆڕشگێران مامۆستا شێخ عیزەدین بە پێشەواو ڕێبەر تەماشای دەکرا، تەنانەت مامۆستا مەلا حوسێنی رەحمەتی، مەلا جەوان و شاگردەکانی خۆی بەناوی خۆیان بانگ دەکرد و ناو دەبرد، تەنانەت بێ ئەقڵ و شتی وای پێ دەگووتن، دیارەڕێزی هەبوو لەلای هەمووان و کەس لێی لە دڵ نەدەگرت. بەلام مامۆستا شێخ عیزەدینی لە سەرو دەمی فەقێیەتیەوە تا دوایی، هەر بەناوی ئاغا ناو دەبرد. لە کوردستان دا ئەرکی ئیمام جومعەیی و خەتیبی زۆرتری ئیرسی بووە وەك دەزگای مەشیخەت و تەریقەت، جا زۆرتری ئیمام جومعەکان نەزان و نە شیاو بوون بۆ ئەو ئەرکە، خەڵکی سابلاخ کە دیتیان ئیمام جومعەکەیان زانا نیە و سەر بە دەزگایە و لەگەڵ ساواك هاوکارە پیاو ماقوڵ و قسە رەواکانیان داوا لە دەوڵەت دەکەن کە مامۆستا شێخ عیزەدین بکا بە ئیمام

جومعه، بێ ئەوەی پرس بەخۆی بکەن دەزگای شا بە دڵی ئەو پیاو ماقولانە دەکا و فەرمانی ئیمام جومعەیی بۆ مامۆستا شێخ عێزەدین دەردەچێ و پێی رادەگەیێندرێ و ساڵی ١٣٤٧ دەبێتە ئیمام جومعەی مهاباد. وێ دەچێ کەڕژیم لە خۆشەویستی مامۆستا شێخ عێزەدین لەناو جەماوەری موکریان دا سڵی کردبێ بۆیە ملی دابێ بە داوای پیاو ماقولانی مهاباد و کردبێتی بە ئیمام جومعە تا بە نزیك لەخۆی بناسێنێ بەتایبەت کە ئیمام جومعە بەپێی ڕێ و شوێنی زۆر کۆن لە جیهانی ئیسلام دا دەبێ دوعا بۆ گەورە دەسەلاتی ولات بکا و پێی وابووبێ کە مامۆستا شێخ عێزەدینیش دوعا بۆ شا دەکا ئەو دەمە ناشیرین دەبێ و پێگەی کۆمەلایەتی دەڕووخێ، نەیزانی بوو کە مامۆستا شێخ عێزەدین بە سەداقەت و ئازایی و خاوەن مەبدەئو باوەڕ بار هاتووە و ژێر باری ستەمگەر و بێ حەقیقەتان ناچێ مامۆستا شێخ عێزەدین لە ئەرکی ئیمام جومعەییەکەی دا توانی زیاتر هەستیشۆڕشگێری و ئازادی خوازی پەرە پێ بدا و بە خوتبەپڕ نێوەرۆکەکانی زیاتر بێزاریی لە ستەمگەرو دەزگای حاکمیەتی دیکتاتۆر بەرێتە دڵی خەڵکەوە .ماوەی ئیمام جومعەییەکەی دوعای بۆ شا نەکرد تەنیا ((اللهم انصر سلگان اللاسلام)) ی دەگووت ئەو دوعایەش بەهیچ جۆرێك شای نەدەگرتەوە، هەرچی بێ، مامۆستا شێخ عێزەدین بەهیچ شێوەیێك نەکەوتەداوی ڕژیمی شاوە، نەویستان، پەیتا پەیتا گوزارشیان لێ دەدا و سەرهەنگی ساواکی مهاباد لەسەری دەنووسی و ئەسعەدی ماجیدی جێگری تیمسار سەیادیان کەکوڕی قازی کەریمی سەقز بوو و دۆستایەتی بنەماڵەییمان لەگەڵیان بوو بەرپەرچی گوزارشەکانی دەداوە، ئەسعەدی ماجیدی زۆری خەمی مامۆستای بوو بۆشی نەدەکرا بێ بۆ خزمەت مامۆستا، داوای کردبوو کە مامۆستا بچێ بۆ وورمێ و لەگەڵ یەك دانیشن، وارێکەوت من لە بانەوە چووم بۆ مهاباد لە خزمەتی دا بووم کە چوو بۆ وورمێ، چووینە مسافیرخانەی مهاباد لە وورمێ، مەلا عبداللە قەلا گایی کە ساڵی کۆمار لە مزگەوتی بازاڕی مهاباد پێکەوە رەفیق بووین، مودیری موسافیرخانەکە بوو تەلەفۆنی بۆ کاك ئەسعەد کرد کە مامۆستا هاتووە، گووتبووی نیوەڕۆژە نەکەن تا دێمە دەرەوە، سەعات ٢ی پاش نیوەڕۆ هات و دوای نیوەڕۆژە کردن چووینە ماڵەکەی خۆی سێ نەفەری دانیشتین عەرزی مامۆستای کرد: ئەمن هەر پێم دەکرێ شکایەت و گوزارشی سەرهەنگی مهاباد کە لەسەر تۆی دەنووسێ، لەلای تیمسار بەرپەرچ بدەمەوە مامۆستا: تۆ بۆ دوعا بۆ شا، یان گوتی "اعلا حەزرەت" ناکەی؟ مامۆستا فەرمووی دوعام کردووە، گوتی مامۆستا بۆ ناوی نابەی ((اللهم انصر سلگان اللاسلام)) ی بەبێ ناو بردن بری ناکەوێ، فەرمووی ئەوە دوعایە.
ئەسعەدی ماجیدی لەڕاستی دا بە دڵسۆزی مامۆستا قسەی دەکرد نەك بە دڵسۆزی دەوڵەت، حەزی نەدەکرد مامۆستا زیان ببینێ، پاشان گوتی مامۆستا من : هەر دیفاعت لێ دەکەم بەلام دەبێ تۆش یارمەتیم بدەی و مراعات بکەی، دوایی خواحافیزیمان کرد و گەڕاینەوە بەرەو مهاباد. مامۆستا لەڕێیە فەرمووی وەاللە تا ئێستێ)) اللهم انصر سلگان اللاسلام)) م گووتووە، ئەمجا ئەوەش ناڵێم.   بەڵێ ئەوەیە کەسایەتیی پاك و فرە بەرزی جەنابی مامۆستا شێخ عێزەدین نە تەماع شوێنەواری لەسەر دانا و نە ترس لە دەسەلاتدار. هەرچەند مامۆستا شێخ عێزەدین خەڵکی بانە بوو و بە فەقێیەتی کەوتبووە موکریان، پێگەی جەماوەریی باوك و باپیرانی لە بانە بوو نەك لە موکریان بەلام زانایی و عیزەتی نەفس و خاوەن مەبدەئی و بێ ڕیایی و دووری لە تەماع وەها کەسایەتیی بەرزی ئاشکرا کرد کە لە موکریان و گەورە شارەکەی موکریان دا بەڕێبەر بناسرێ کە لە هەموو ئاڵ و گۆڕی ناوچە دا پێش خەڵك کەوێ و لە هەموو هەلێکی راپەڕین دا سەر دەقی بزووتنەوەیان بۆ بشکێنێ، بۆ وێنە لە هاوینی ساڵی ١٣٥٧ دا شۆڕش و راپەرین لە شارەکانی تاران و تەورێز و شارەکانی ترى ئێران دەستی پا کرد، لە مەهاباد بە بۆنەی مەرگی عەزیزی یووسفیەوە کە زیندانیی سیاسیی درێژ خایەنی کوردستان بوو، لە بەڕا کردن و ناشتنی تەرمەکەی دا خەڵکیکی زۆر کۆببوونەوە، جەنابی مامۆستا شێخ عێزەدین حوسەینی لە سەر گۆرستان ووتاردەدا و تەڵقینی بە کوردی دەکا و شیعرەکەی پیرەمێرد دەخوێنێتەوە :
پێی ناوی بۆ شەهیدی وەتەن شیوەن و گرین
نامرن ئەوانە وا لە دڵی میللەتا دەژین
هەروا تەڵقینی بە کوردیش دەکا. بە قسەکانی مامۆستا خوێنی خەڵك گەرم دادا و شێوە تەزاهوراتێك دەست پا دەکا، بەدوای ئەوەدا تەزاهورات و راپەڕین لە مهاباد و شارەکانی ترى کوردستان دەستی پێکرد و نەپساوەتا رووخانی ڕژیمی شا.